

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.—

Negyed évre K 75.—

Fél évre • 150.—

Egy óra • 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — — 10-20

Szeptember 1.

Mintha nem is lett volna háború, forradalom, bolsevizmus, mintha nemzeti történelmünk legrettenetesebb hat esztendejét Csipkerózsika tövisfállal védett bűvös kastélyában aludtuk volna át, mintha semmi sem történt volna kézzelfogható igazolásul, hogy már a megcsönkítatlan Magyarország sem birta el az ugynevezett »intelligens« pályára készülő, »intelligens« kenyérkereseti forrásra igényt tartók és megélhetés hiányában a forradalmi téveszmék csábító bűvkörébe taszítottak hihetetlen arányokban növekvő tömegeit!

A világháború, mely a megélhetésnek Magyarországon aránylag könnyű, tehát könnyelműen vett problémáját egyszerre a leg-súlyosabb, a mindenképpől való, mindennel összefüggő és mindenképp figyelmen kívül nem hagyható problémává avatta, mintha nem is lenne kemény és megcáfolatlan memento: szülők vigyázzatok! Adjátok biztos, nyugodt és minden körülmények között produktív pályákra gyermekeiteket, mert ami veletek megtörtént, megtörténhetik velük is és soha jóvá nem tehető bünt követtek el gyermekeitekkel szemben, ha nem okultok a saját szomorú tapasztalataitokon!

A forradalom és a bolsevizmus mintha nem is rajzolták volna fel átkos vörös színben égő vészjeleiket a magyar égre: Szülők, vigyázzatok! Egy ezeréves országot is romba tudott dönteni, egy gazdaságilag nagyszerű jövőre hivatott országot is koldusbotra tudott juttatni az a fölös, tehát improduktív, elhelyezkedni nem tudó, tehát robbantó értelmiségi tulproduktív, amelyet hazánkban, sajnos, soha nem ellensúlyozott a produktív, alkotó és termelő munkások megfelelő száma és sulyu tábora!

Szeptember elsejét irunk és az iskolák kapuit ősi városunkban, az iskolák városában, szülők hatalmas serege ostromolja. A középiskolák, az »intelligens« pályák előkészítői, ha még oly szélesre tárják is ki kapuikat, nem képesek befogadni a tanulni vágyó, mert uralmára készülő ifjak óriási tömegeit s a szülők, a nem okult, még mindig rövidlátó s a régi, boldog, patópálos világ kellemes és kényelmes ideológiáját levették még még mindig nem tudó szülők verejtékező arccal tolonganak a középiskolák kapuit ostromló tömegben, nehogy az Istenért, az ő kis fiuk kimaradjon azoknak a boldogoknak a sorából, akik megszerezhetik az uralmuk pályák előfeltételeit.

A kultuskormány rendelte, a mely a középiskolák első és ötödik osztályába való felvétel előtt rostálást rendel el, hogy lehetőleg leszorítsa a középiskolai tanulók számát — úgy látszik — nem érte el a célzott eredményt, az iskolák megrohanása legalább is azt bizonyítja, hogy egygel sem

apadt azoknak a szülőknek a száma, akik gyermekeik jövőő holdogulását még mindig csak az uralmuk pályákra tudják elképzelni.

Az új Magyarországnak, amelynek legfőbb létfeltétele a produktív, alkotó és termelő munka, talán a legnagyobb, a legértékesebb szolgálatot tenné az, aki a magyar gyermekek szülőinek be-

tudná bizonyítani, hogy nemcsak gyermekeik biztos jövője, de hazájuk és nemzetük jövője is parancsolólag követeli tőlük, hogy gyermekeiket minden lehetőség felhasználásával praktikus és minden lehetőség felhasználásával praktikus és minden körülmények között biztos kenyeret adó pályákra neveltessek.

Megszavazták a botbüntetést

66 igen, 44 nem

Budapest, augusztus 31. A nemzetgyűlés mai ülését *Rakovszky István* elnök délelőtt fél 11 órakor nyitotta meg. Bemutatja a miniszterelnökség átiratát, amely szerint a kormányzó *Teleky Pál* gróf miniszterelnök betegsége tartamára *Rubinek Gyula* földmivelésügyi minisztert bízta meg a kormány vezetésével. Jelenti, hogy *Emich Gusztáv* lemondott a Hódmezővásárhelyi kerületi és *Wagner Károly* a kemecsei mandátumáról.

A botbüntetés

Következik a botbüntetésről szóló törvényjavaslat vitájának folytatására.

Somogyi István előadó elmondja záróbeszédét. A független bíróságban nem szabad kételkedni, mert ha kételkedünk, akkor mehetünk innen haza. Ez a törvény nem a zsidó ellen, nem a paraszt ellen irányul, hanem azok ellen, akik olyan büncselekményeket követnek el, melyek a törvényjavaslatban fel vannak sorolva. A javaslat ellen felszólaló képviselők közül sokan arra hivatkoztak, hogy a krisztusi tanításokkal jön ellentétbe ez a törvény; ezek ne felejtsek el, hogy Krisztus is ütött. (Az elnöki széklet *Bottlik József* foglalja el.) Aki ezt a törvényjavaslatot legjobb meggyőződése ellenére nem szavazza meg, az nem való ide. (Nagy zaj a középben és a jobboldalon.)

Szterényi József báró a padot veri és felkiált az elnökhöz:

— Elnöki védelmet kérünk!

Bottlik József elnök kéri az előadót, hogy tartózkodjék az ilyen kijelentésektől.

Somogyi István előadó még több személyes élű megjegyzést tesz a javaslat ellen felszólalókra. Allandóan nagy zajjal és közbeszólásokkal kísérik.

Tomcsányi Pál Vilmos igazságügyminiszter hajlandó minden objektív észrevételnek helyet adni, éppen ezért azokat a pontokat, a melyek a felszólalók előtt aggályosoknak látszottak, módosította vagy kihagyta. Senkinek tételezheti fel, hogy a földmives és a gazda nép között lennének olyanok, akik üzletszerűen foglalkoznának árdrágítással.

Rubinek Gyula kereskedelmi miniszter mint a miniszterelnök helyettese szólal fel. A kormány álláspontja kezdettől fogva az, hogy ezt a kérdést szabadjára hagyja. (Taps a jobboldalon és a közé-

pen.) Az árdrágításról szóló törvényjavaslat után meglehetősen erős közhangulat van odakünn, amely helyeshi a botbüntetést s ezért nyújtotta be a kormány ezt a javaslatot.

A szavazás

Bottlik József elnök jelenti, hogy 30-nál több képviselő névszerűen szavazást kért s azt el is rendeli. A szavazás lezárása után jelenti, hogy összesen 107 képviselő szavazott, 97 pedig távol volt, az elnök nem szavazott. *Igennel szavazott 66, nemmel szavazott 41 képviselő, a botbüntetésről szóló törvényjavaslatot tehát a Ház 25 szótöbbséggel általánosságban elfogadta.*

Nem-mel szavaztak: *Szalánczy József*, *Szirák Pál*, *Szterényi József* báró, *Ugron Gábor*, *Vedlig*

A szovjetkormány ellenultimátuma Angliához

120.000-re emelkedett a lengyelek által ejtett foglyok száma — Nagy harcok Lemberg környékén — A minszki tárgyalások megszakadtak — Amerika védőszövetséget kíván a bolsevizmus ellen

Bécs, aug. 31. (M. T. I.) A Neue Freie Presse jelenti Londonból: *Kamenew* átadta az angol kormánynak a szovjetkormány újabb jegyzékét. Az új jegyzék elsőben is a munkások végrehajtó bizottságának terjesztették elő s ennek jóváhagyása után adták át a külügyminiszteriumnak. Az orosz jegyzék bizonyos tekintetben ellenultimátum Balfour jegyzékével szemben és a következő követeléseket állapítja meg:

1. Az Oroszországgal való rögtöni, végleges békére vonatkozó valamennyi angol feltétel és követelés közlétele.

2. Angol nyomás a lengyel kormányra, hogy elfogadható békét kössön a szovjetkormánnyal.

A jegyzék elmondja, hogy Oroszország katonai helyzete a legutóbbi napokban lényegesen megjavult és hogy a szovjethad-sereg nemcsak arra képes, hogy Lengyelországot megsemmisítse, hanem a front más részein is kezdhet támadást, hogy fegyveresen erőszakolja ki a rögtöni békét. *Kamenew* angol hívei azal a hírrel akarnak nyomást

Béla, *Zsóke Antal*, *Apponyi Albert* gróf, *Berky Gyula*, *Bernáth Béla*, *Bernolák Nándor*, *Bodor György*, *Borbulya Pál*, *Bródy Ernő*, *Csizmadia Sándor*, *Drózy Győző*, *Forgách Miklós*, *Giesswein Sándor*, *Hencz Károly*, *Hadházy Zsigmond*, *Haypál István*, *Henzer István*, *Huszár Károly*, *Jávos Antal*, *Janta Károly*, *Kerekes Mihály*, *Kerese György*, *Könyves Lajos*, *Letenyei István*, *Milcsevics János*, *Milotay István*, *Nagy Pál*, *Nyék József*, *Orbók Attila*, *Patzek Géza*, *Pákozdy András*, *Pásztor József*, *Pető Sándor*, *Ruppert Rezső*, *Rubinek István*, *Vasady-Balogh György*, *Bárczy István*, *Gaal Endre*, *Grieger Miklós*.

Andrássy Gyula is jelen volt a szavazásnál, de nem szavazott. Az igennel szavazók nagy éljenzéssel üdvözölték *Prohászka Ottokár* püspököt, a nemmel szavazók pedig *Apponyi Albert* grótot.

A Move elnöke

Sréter István honvédelmi miniszter válaszolt *Szilágyi Lajos* nak a Move elnökének szereplése tárgyában előterjesztett interpellációjára. A vizsgálat semmiféle visszaélést nem derített ki és ő nem hajlandó erőszakosan eltávolítani *Gömbösgyulát* a Move éléről. Ha nem tetszik, az ő működése a Move tagjainak, szavazzanak neki bizalmatlanságot. A miniszter válaszát tudomásul vették.

gyakorolni az angol kormányra, hogy az angol kormány elutasító, vagy kitérő válasza végleges szakítást idézne elő Anglia és Oroszország között.

Bécs, aug. 31. (M. T. I.) A lengyel békedelegáció tagjai tegnap este 10 órakor Minszkból jövet *Brestlitovsk* előtt 8 kilométernyire átlépték a frontot és 11 órakor *Tiraspolba* jutottak, ahol *Sapieha* lengyel külügyminiszter fogadta őket. A minszki tárgyalásokat megszakították. Az orosz delegáció Moszkvába utazott. Biztosra vehető, hogy a további tárgyalásokat egy semleges helységben fogják folytatni. Ma reggel a lengyel delegáció Varsóba érkezett.

Varsó, aug. 31. A foglyok száma 120.000-re szaporodott. Lengyel területen nincs több szervezett orosz csapat, ellenben elszórtan van legalább 80.000 vörös katona, akik kisebb csoportokban kóborolnak és vigyáznak, hogy ne kerüljenek szembe lengyel katonasággal, vagy nagyobb néptömegekkel és igyekeznek a keletporosz határ felé, vagy Minszk irányában menekülni.

Newyork, aug. 31. Amerikának Szovjet-Oroszországgal szemben való magatartása tekintetében fordulat készül. Az Egyesült Államok az eddiginél jobban ki akarnak lépni tartózkodásukból és aktív módon részt akarnak venni a bolsevista-ellenes nemzetközi védő akcióban. Colby államtitkár közös akciót tervez Lengyelországgal, Franciaországgal és Olaszországgal. Amerika nagykövetei ebben az irányban már megkezdtek tárgyalásaikat, nagyon kérdéses azonban, vajjon Olaszországra lesz-e bírható, hogy Oroszország ellen fellépjen.

Zürich, aug. 31. A párisi lapok szerint az ukrán felkelés a szovjetkormány ellen általános jellegűvé vált. A felkelők hátbatámadással fenyegetik a vörös hadsereget.

Berlin, aug. 31. Lapjelentések szerint a német kormány arra kérte a lengyel kormányt, hogy a határon lévő internált csapatokat, melyek ott a bolsevizmus bacillushordozói lehetnének, a lengyel korridoron át a birodalom belsejébe szállítsák.

Berlin, aug. 31. Lemberg vidékén változó szerencsével folytak a harcok. A bolsevisták rengeteg csapatot vetnek harcba. Hír szerint Bialisztok csütörtök óta ismét a bolsevisták kezében van, ezt a hírt azonban itt kétkedéssel fogadják.

Vaggonlakók napja

A belügyminiszter leiratban értesítette a várost, hogy a menekültek javára gyűjtési engedélyt kirárolog az országos menekültügyi hivatalnak van. A már engedélyezett gyűjtési akciók közül azonban lefolytatható még a Délvidéki Liga országos gyűjtése a vagonlakók javára. E gyűjtés »vagonlakók napja« megrendezésével kívánja a közönség áldozatkészségét igénybevenni.

A gyűjtés a Liga tervezet szerint szeptember 1-én kezdődnek, mivel azonban a szükséges nyomtatványok csak tegnap érkeztek meg. Debreczenben a gyűjtést csak egy későbbi időpontban rendezik meg a tanács megbízásából a népjóléti hivatal, karöltve a városi előljárással. A gyűjtés első napján lisztbizottságok útján kiosztandó iyeken fognak adakozni, rá egy hétre utcai gyűjtés lesz urnákkal, a közbeeső idő alatt pedig a kereskedők, iparosok, vállalatok, gyárosok és gazdák természetbeni adományait gyűjti össze a polgármesteri hivatal.

A gyűjtési mozgalom élén Herczeg Ferenc, Molnár Dezső altábornagy, Steiner György államtitkár, Eötvösvényi Olivér és Lányi Márton főispánok és a vagonlakók testülete áll.

A Délvidéki Liga felhívása a gyűjtésre a többiek között ezt mondja: A vagonlakók és a többi menekültek szerencsétlen tizezrei nevében fordulunk a magyar társadalomhoz. A bűnös közönyt, amelyet a szerencsétlenekkel szemben lépten-nyomon tapasztalunk, meg kell törni, a társadalmat aléltóságából fel kell rázni és meg kell vele értetni, hogy ne várjon mindent az államtól, önzésében, vétkecs könnyelműségében ne gondolja azt, hogy a menekültekkel, a magyarságuk miatt kiűldözöttekkel való törődés nem az ő, hanem csakis az állam, a kormány kötelessége. Meg kell vele értetni azt, hogy ha a lelkétől távol is áll a menekültek ügye, de saját érdekében, saját önző céljai, a társadalom nyugalma érdekében dűlőre kell vinni ezt a kérdést, amire az állam egymagában képtelen.

Epen ezért felismertük a menekült

kérdés rendkívül nagy horderejét és mert látjuk, hogy e kérdés megoldása nélkül végleges nyugalom szerencsétlen hazánkban nem lehet, ami pedig az integritás ügyét veszélyeztetné, kötelességünknek tartottuk, hogy a kormány segítségére sietve a menekültek támogatására szükséges mozgalmat indítsunk.

Azt hisszük, hogy a Délvidéki Ligatulságosan sötét megállapításai a

magyar társadalomról nem egyeznek teljesen a valósággal. A mi társadalmunk megértő és áldozatokra is kész, a hiba inkább a gyűjtések, a jótékonyági akciók szétforgácsolása, amely végül is zaklatássá fajul. Ha a gyűjtési akciókat egyesítik az elsőrangú célok megvalósítására, akkor a magyar társadalom hatalmas öszszekkel fogja tartozó kötelességeit leróni.

Halálra ítélték a vámospércsi rablógyilkosokat

Hegedüs Pál altábornagy megkegyelmezett nekik

Zárt tárgyalás után tegnap este 9 órakor hirdette ki az ítéletet a katonai rögtönítélő bíróság a vámospércsi gyilkosok ügyében.

A vádlottak ellen az eljárás a következő vádirat aladján indult meg:

Bodnár György, x x x
x x x x x x x x
x tizedes és Rác II. Sándor,
x x x x x x gyalogos,
mint a kbtkv. 11. § szerinti testtársak ellen a kbtkv. 413. §-ba ütköző és a kbtkv. 414. § 4. pontja szerint minősülő és a kbtkv. 415. § szerint büntetendő gyilkosság bűntette és a kbtkv. 457. §-ba ütköző és a 459. § 462. § c. pontja szerint minősülő lopás bűntette miatt, melyet azáltal követtek, el, hogy Vámospércsen 1920 évi augusztus hó 19-én a csendőrség által letartóztatott és x x x x x x x x bekisért

Goldner Jenő érmihályfalvai lakost azon szándékkal, hogy őt megöljék, a vámospércsi közszéki fogdából elvezetve a közszéktől körülbelül 3-4 kilométernyi uton a náluk levő botokkal agyba-főbe verték, majd levélkezelve Bodnár a lorkát fojtogatta, úgy, hogy az eszméletét veszítette, majd mindketten fejénél és lábánál megfogva, egy az utól nem messze levő vízzel telt gödörbe dobták s Bodnár az egyik kezével megkeresve a vízbe dobolt test fejét, a másik kezével pedig arra a nála levő pisztolyából egy lövést tett s így Goldner Jenő ellen akként cselekedtek, hogy abból nevezettnek halála következett be.

Az ítéletkihirdetésnél nagyszámú közönség jelent meg. Mint-hogy a terembe a villamosvilágítás nem volt bevezetve, a bíróság asztalára állított gyertyák sápadt fénye világította be a komor színezetű képet. Pálffy Gábor őrnagy elnök, Mánya Márton százados-hadbíró, tárgyalásvezető, Brechtel Frigyes dr. őrnagy-ügyész és a hadbírósg többi tagja a védőkkel kilenc órakor vonultak be a tárgyalóterembe, ahol már nagyszámú közönség gyülekezett össze.

Az ítéletkihirdetés

A teremben nagy csend volt. A hallgatóság tagjai közé már kiszivárgott a halálos ítélet híre. A gyertyák kísértetiesen lobogó fénye tragikusan színpadiassá tette a jelenetet.

Mánya százados parancsára az örök bevezették Goldner Jenő gyilkosait, a 22 éves Bodnár Györgyöt és a 21 éves Rác Sándort.

Néhány szokásos figyelmeztető szó után a tárgyalásvezető hadbíró olvasni kezdi az ítéletet.

A nagy teremben olyan feszült csend volt, hogy egy légy zümmögését is meg lehetett volna hallani. A gyilkosok arcán a kimerültség megkövült maszkja. A jelenlevők arcán is visszafojtott, heves izgalom látszik. Mánya százados hangja hirtelen felemelkedett:

Ki fogom hirdetni a rögtönítélő bíróság ítéletét a magyar állam nevében. Bodnár György tizedes és Rác Sándor katonai elleni bűnygyben a ma megtartott tárgyaláson a következő ítélet hozott: bűnösnek mondatnak ki gyilkosság bűntettében mint tettestársak.

Bodnár György lefokoztatik, két II. oszt. ezüst és bronz vitézségi érmétől, sebesülési érmétől, Károly csapatkeresztjétől megfosztatik és a nemzeti hadseregéből kicsapatik és a rögtönítélő bíróság kötél általi halálra ítéli. Rác Sándor gyalogos II. osztályú ezüst vitézségi érmétől, sebesülési érmétől és Károly csapatkeresztjétől megfosztatik és a nemzeti hadseregéből kicsapatik és a rögtönítélő bíróság kötél általi halálra ítéli.

Kegyelem vitézi érdeméért

Mánya százados itt abbahagyta az olvasást s néhány pillanatnyi halálos csönd következett be. Azután újabb iratot vett föl az asztalról és olvasni kezdte:

Az ítélet döntés végeztel felterjesztett a közletparancsnoksághoz és Hegedüs Pál altábornagy, közletparancsnok a következő döntést hozta:

Az ítélet megerősitem. Együttal azonban mindkét elítelt fiatal korára, eddigi büntetlen előéletére, de kütönösen azon körülményre, hogy megjobbulásuk, töredelmes magukbaszállásuk folytán biztosan remélhető és az elrettentő példa a nyugalom és a rend helyreállítása és biztosítása céljából az ítélet meghozatala által már elegendően megadott,

a mindkét vádlottra kimondott kötél általi halálbüntetést kegyelmezési jogomnál fogva és pedig Bodnár György tizedes büntetését tíz évi, Rác II. Sándor gyalogos büntetését nyolc évi, mindkét el-

ítélnél minden büntetési év első, ötödik, kilenc és tizenegyedik hónapjában magánfogsággal és minden év augusztus 19. napján sötét magánzárkában zárással súlyosbított súlyos börtönre változtatom át.

Az altábornagy kegyelmi ténye láthatólag mélyen meghatotta az elítélteket. A hallgató közönség is mély meghatottsággal fogadta a döntést, hogy a közletparancsnok irgalmas lelke lehetőséget nyújtott a bűnösöknek a vezeklésre.

A tárgyalás ezzel véget ért.

A hóhér már fölkészült

Gold Károly hóhér tegnap érkezett meg Debreczenbe segédeivel. A kivégzésre már minden előkészület megtörtént, mikor a halálos ítéletnek börtönbüntetésre való megváltoztatását kihirdették. A hóhér ma délelőtt utazott el Debreczenből.

Az elítélteket a katonai ügyészség átkísértette a x x x katonai börtönbe.

Száraz kolbász, pácolt paprikás szalonna és csemege-
:: sajt különlegességek ::
CSIGE KÁLMÁN
finom hentes-csemegeüzletében,
Batthyányi-utca 6. szám

A máramarosszigeti főgimnázium elirablása

Részletek az »átvétel«-ről

A napokban közzöltük Mondig Pál máramarosszigeti gimnáziumi igazgatónak Huberth Ottó főispánhoz intézett levele nyomán, hogy az oláhok rátették kezüket a piaristák máramarosszigeti főgimnáziumára és a magyarságnak ebből a régi várából száműzték a magyar kulturát s a hazalias magyar tanári kar tagjait földönfutókká tették. A főgimnázium igazgatója most eljuttatta Huberth főispánhoz azt a jegyzőkönyvet, amelynek alapján az átvétel történt. A több szempontból igen érdekes okiratot az alábbiakban ismertetjük:

Felvetett a Sighetul Marmaratiei r. kat. főgimnázium igazgatói irodájában, augusztus 10-én.

Dr. Vasile Mester megyei praefectus, dr. Alexandru Pteancu nagyváradi tankerületi főigazgató, dr. Alexandru Lazar törvényszéki elnök, dr. Paul Giple polgármester, Cornel J. Sanjoanu leánygimnáziumi igazgató, dr. Alexandru Moldovan megyei főjegyző megjelentek Mondig Pál igazgatónál.

Hosszasan, történelmi (?) adatokkal bizonyítgatja és statisztikai hazugságokkal igyekszik bizonyítani, hogy a románság mennyire el volt nyomva a magyar uralom alatt, nem voltak iskolái, stb. stb. Megállapítja a bizottság, hogy mivel az épületen és a telken kívül minden költséget az állam visel, ennél fogva a főgimnáziumnak 1920 július 17-én államilag kinevezett kilenc tanárát az eskü letételére szólították föl, ezek azonban megtagadták az eskü letételét, miért is elbocsáttattak. A főgimnázium igazgatósága azonban önhatalmulag újból alkalmazta őket, valamint a hasonló okból elbocsátott leánygimnáziumi tanárokat is, vallásra való tekintet nélkül. Az igazgatóság továb-

MEGNYILT Modern háztartási és piperecikkek szaküzlete. Saját labororium Szappannagyáruháza. **HATVAN-UTCA II.**

Cipők legjobb minőségben készzen és méret után olcsón beszerezhetők. **Grünwald-cipőüzem** Sas-utca 4., Kölcsonsegyház-épület.

bá, csak hogy a román államhoz ne legyen kénytelen fordulni, a gimnázium fenntartására 200 korona tandíjjal szedett a tanulóktól, a román történelem, földrajz és alkotmány tanításának bevezetésére vonatkozó rendeletet nem teljesítette, a tornateremben a régi magyar uralom mellett tüntető feliratokat alkalmazott és provokálta a polgári és rendőri hatóságok beavatkozását.

Ezekre való tekintettel a bizottság a gimnáziumot állami kezelésbe és

használatba veszi át és az esküt nem tett és visszafogadott tanárokat azonnal újból elbocsátja.

A jegyzőkönyv mindenkor ragyogó dokumentuma lesz a máramaroszi piaristák törhetetlen hazafiságának, egyszersmind megdöbbentő bizonyítéka annak, hogy az oláhok milyen ürügyeket keresnek a kisebbségek védelmére vonatkozó kötelezettségük kijátszására.

A kormány szemet ad, de fát nem ad a városnak

A téli tüzelőanyag biztosítása

Még benne vagyunk ugyan a nyárban, de az elmúlt tél tapasztalatai és a hirtelen hűvökre fordult időjárás kellemetlenül emlékeztet a városi lakosságot azokra a súlyos gondokra, amelyek a téli tüzelőanyag beszerzése körül rá várakoznak.

A tüzelőanyagról való gondoskodás, a tűzifa ellátás programjának előkészítése már e hó folyamán foglalkoztatta a városi tanácsot. Az erdőhivatal előterjesztésére a városi tanács vegyes bizottságot küldött ki a szükséges előkészítő munkálatok megtételére. A vegyes bizottság felkérte Zöld József tb. tanácsnokot és Harkó Lajos erdőmérnököt, hogy keressék fel az illetékes minisztériumokat és tájékoztassák a téli tüzelőanyag beszerzése és a város ellátása felől.

A kiküldöttek augusztus 26-án Budapestre utaztak és 27-én felkeresték a magyar országos fa- és erdőügyek kormánybiztosságát, ahol Kahn Károly államtitkár-kormánybiztossal és helyettesével tárgyalásokat kezdtek.

A kormánybiztos megállapította, hogy Debrecen városa van az ország összes városai között abban a kivételes helyzetben, hogy olyan erdeje van, mely a téli tüzifa ellátáshoz fát szolgáltatni képes. Bár ez a faanyag kevés ahhoz, hogy az egész közönség ellátható legyen, mégis igyekezni kell a szétosztás megszorításával arra, hogy ez a faanyag csak kevés pótlásra szoruljon.

Különösen felhívta a kormánybiztos a hatóság figyelmét a kormányrendeletre, mely határozottan rendel, hogy a legnagyobb háztartás még csak illemlényként sem kaphat a téli hónapokban többet 2 ürköbméternél. Amennyiben a kormánybiztosság ezen kormányrendelet áthágásának nyomára jönne, a legszigorúbb rendszabályozó intézkedéseket lesz kénytelen megtenni. Ugy igyekeztek a hatóság, hogy nemcsak a meglevő készlet, hanem még a beszerzendő tüzelőanyag is arányos elosztás alá kerüljön. Tüzelőanyag szaporítására használja fel az erdők ágait, a vágások rózsáját és azt forgalomba hozatalra képes állapotba hozza. Igyekeztek a még hiányzó anyagot Cseh-Szlovákia területéről behozni, lekötéseket csinálni.

A vásárlandó anyag ára és a Debrecenben megállapítandó faárakra vonatkozólag utasítást fog tartalmazni még egy közel jövőben megjelenő kormányrendelet, mely kellő mozgékonytágot fog biztosítani a faterkedelemlennek és könnyebbé fogja tenni a faanyag beszerzését. Ha a téli tüzelő faanyag a teljes tüzelési szükségletet fedezni nem tudja, vegye igénybe a szénbányákat, hogy a közüzemek, középületek, intézmények fa mellőzéseivel szénrel láttassanak el, mert Magyarország szénbányái-

nak 75 százaléka birtokunkban van. Kormányhatósági fakiutalásra egyáltalában nem számíthatunk.

A kiküldöttek felkeresték Rau Gottlieb szénelosztó kormánybiztost, aki a legnagyobb előzékenységgel foglalkozott Debrecen szénellátásával és kijelentette, hogy Debrecen szén nélkül semmi esetre sem hagyja. Épen ezért állítson össze a hatóság egy kimutatást a debreceni közintézmények és külön kimutatást a fogyasztó közönség szénigényéről. Ezen kimutatások minél gyorsabban felküldendők, hogy október 1-ig a szénigény napról napra állandó szállítmányok útján fedezve legyen. A közfogyasztásra irányuló szén a polgármester címére küldetik, a többi pedig az egyes üzemekhez és intézményekhez közvetlenül irányítottak. Igéretet tett a szénkormánybiztos arra, hogy közfogyasztás céljaira már szeptemberben munkanaponként 2-4 vagon szemet ad.

A kiküldöttek utazása ezek szerint, ha a faellátás tekintetében nem is, de az ellátás kérdésében eredményes volt. A faellátás lehető biztosítása és az aránylagos elosztás keresztülvitele érdekében illetékes helyen máris beható tanácskozások folynak és lehetséges, hogy már legközelebb döntő elhatározás történik a téli tüzifaellátás kérdésének szabályozására.

Üzemek, vállalatok szénigényéről

A szénügyek kormánybiztosa a városi tanács kiküldötteinek azt az ígéretet tette, hogy a szénigény lehetőséghez képest október hónapból kezdve a városban levő üzemeket s intézményeket rendszeres szénkiutalásban fogja részesíteni, azokat is, amelyek ma szén hiányában tüzifával fűtenek.

Felhívjuk ez okból a városban levő üzemeket, vállalatokat, intézményeket, gyárakat, központi fűtésre berendezett bérházak tulajdonosait, miszerint rövid levélben jelentsék be, hogy havonként mennyi szénre tartanak igényt, egyúttal üzemükről, gépi berendezésükről adjanak rövid leírást.

Ezen igénybejelentéseket, amelyeket a kapott utasítás szerint fogunk a szénügyek kormánybiztóságához felterjeszteni, szeptember harmadikán délig kérjük a közlelmzési ügyosztály hivatalos helyiségében (Piac-u. 9.) benyújtani.

Debrecen, 1920. augusztus hó 31.

Közlelmzési ügyosztály.

— Joggalan gyűjtések a hazafiság leplében. A polgármesteri hivatal közli: Tekintettel arra, hogy előfordultak esetek, amikor állítólagos hazafias célú gyűjtések érdekében egyesek a Kormányzó ur Ó Főméltósága megbízására hivatkoztak, a m. kir. belügyminiszter ur a legszigorúbb ellenőrzésre utasította e tekintetben a hatóságokat. A titkoszerűség látszatával eszközölt és hatósági engedélyt felmutatni nem tudó gyűjtők által folytatott gyűjtési üzemek haladéktalanul feljelentendők.

A „Move” eszméje és célja

Az utóbbi időben a »Move« ellen elhangzott támadások arra engednek következtetni, hogy a nagyközönség nincs tisztában a »Move« eszméjével és céljaival. Ezért szükségessé vált a magyar társadalom tájékoztatására az alábbiak közlése.

A »Move« a nemzet eszméi és a keresztény erkölcsi alapon álló magyarságnak képviselője. Törekvése a magyarságot egy táborba tömöríteni, a történelmi Magyarország gondolatát ébren tartani, törekvése a katonaság és polgárság közötti jó viszonyt megteremtteni és az ifjúságnak, mint a jövő nemzedék szellemi, testi és vallás-erkölcsi nevelését irányítani, őket az élet nehéz küzdelmeire és a nemzet nagy védelmi harcára előkészíteni. Megjegyezzük, hogy a »Move« politikával egyáltalán nem foglalkozik és a királyválasztás kérdésében minden jó hazafival együtt azon az állásponton áll, hogy a kérdés nem időszerei és nem a »Move« hatáskörébe tartozik.

A titkár.

HIREK.

— A miniszterelnök betegsége. Budapesti tudósítónk jelenti: Teleky Pál gróf miniszterelnök az éjszakát jól töltötte. A miniszterelnököt a Fásor-szanaszatóriumban, ahol kis láza miatt — 37.3 a hőmérséklete — ágyban kell fektetnie, ma reggel Dollinger professzor délután is meglátogatta. Állapota teljesen kielégítő s három-négy nap múlva el is hagyhatja a szanaszatóriumot, hogy otthon kezeltesse magát tovább, teljes gyógyulása azonban még két hétig is eltarthat.

— Életbelép a felemelt pezsgő-adó. A belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg jóváhagyta a városi törvényhatósági közgyűlés határozatát és az erről alkotott szabályrendeletet a pezsgő-adó felemeléséről.

— Ereky Károly képviselő és Sztopka őrnagy afférje. Budapesti tudósítónk jelenti: A Tisza-bünpör tárgyalásából kifolyólag Ereky Károly nemzetgyűlési képviselő provokálta Sztopka László őrnagyot, a bünpör ügyészét. A lovagias ügy a szabályzat szerint katonai becsületügyi bíróság elé kerül.

— 38 menekült család jött Nagyváradról. Tegnap hosszú sor kocsiból álló menekültvonat ment át a debreceni állomáson. A vonattal 38 család érkezett, akiket Nagyváradról utasított ki a román hatóság. A menekülteket egyelőre Püspökladányba vitték, ahol ideiglenesen vagonlakásokban helyezték el őket, de rövid időn belül Debreczenben kapnak végleges lakást. A menekültek közt volt sok magasállású, előkelő tisztviselő családja is. Elmondták, hogy az oláhok most még rosszabbul bántanak a magyarokkal, mint ezélt s most már teljesen törhetetlen a magyarok helyzete. Azokkal a tisztviselőkkel sem tesznek kivételt, akik hűségüket tették.

— Felhívás a szülőkhöz. Azon szülők, kik fiúgyermeküket a középiskola (gimnázium, reál) első osztályába beíratták, sürgősen jelentkezzenek az izz. hitközségi irodában (József kir. hg-u. 26.). Az izz. hitközség elnöksége.

— Lindenfeld-cég Kossuth-utca 4. alól cipőüzletét Simonffy-utca 13. alá helyezte.

— Öngyilkos fiatal leány. Hüse Juliánna 15 éves leány, Bánk 101. sz. alatti lakos tegnap reggel fölakasztotta magát. Mire észrevették és levágták, már meghalt. Tettének oka ismeretlen.

— A beiratások elhalasztása a református iskolákban. Minthogy a debreceni református egyház elemi iskoláit részben menekülteknek, részben hivatalos helyiségeknek még mindig lefoglalva tartják, a beiratások körülbelül szeptember hó 15-ig halasztást szenvednek. Ugy a beiratások, mint a tanítás kezdetéről hírlapilag fogjuk értesíteni a t. szülőket. Tisztelettel: Uray Sándor ref. iskola-széki elnök.

— A budapesti tőzsde. Érték-papírok árfolyamai: Magyar hitel 1681—99, Osztrák hitel 935—20, Jelzálogbank 495—85, Leszámitoló 785, Hazai bank 695—85, Hermes 455—58, Angol-magyar 888—85, Agrárbank 386—91, Beocsini 4350, Salgó 6225—175, Ganz-Danub. 15,500, Rima 3350—10, Hazai faterm. 5650—700, Nasci 12,700—600, Országos faterm. 2200—190, Papír 2500—550, Cukor 11,600—950, Östermelő 1040—60, Gummi 3000—3050, Adria 13,350—400, Atlantica 5380—500, Közuti 1430, Déli vasút 825—70, Allamvasut 4455—520, Trust 1350.

Idegen valuták: Napoleon 795—803, Dollár 238.75—233, Francia frank 16.50—16.75, Márka 5.03—5.06, Lira 11.45—11.55, Romanov 3.23—3.25, Lei 5.60—5.51, Sokol 4.05—3.99, Svájci frank 44.—

— A mezőgazdasági kultúra emelése. A kereskedelmi és iparkamara, az ipartestület és a hajdumegyei gazdasági egyesület együttes előterjesztést tettek a főispánhoz, hogy most, amikor a mezőgazdaság hazánk gazdasági fellendülésének jóformán egyedüli biztosítója lett, a fémipari szakiskola keretein belül tegyenek intézkedéseket a mezőgazdasági kultúra emelésére. A három testület beadványa gyakorlati indítványokat is tartalmaz, javasolja nevezetesen, hogy a fémipari szakiskolát mezőgazdasági gépjárató műhellyel, talajmunkáló eszközök kísérleti állomásával, valamint faipari szakiskolával bővítsék ki. A főispán a beadványt véleményezésre a városi tanácsnak adta ki. A tanács a felvetett eszmét rendkívül fontosnak, helyesnek és megvalósítandónak tartja és megbizta Csóka Sámuel polgármesterhelyettes-főjegyzőt, hogy a beadványt aláíró testületek képviselőivel az eszme gyakorlati megvalósításáról ankétet tartson.

— Apák! Anyák! Igyekezzetek! Ha örömet akartok szerezni gyermekeiteknek, Lindenfeldnél cipőt vegyetek. Simonffy-utca 13.

— Női felöltők és costumók eredeti bécsi modellek, valamint leányka felöltők nagy mennyiségben érkeztek Frank Sándor céghez Debrecen, Piac-utca 42.

— Divaltapok, német, francia, angol, továbbá gyermek-, costum-, blous-lapok az őszi-téli időnyre igen nagy választékban kaphatók Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében Piac-u. 34.

— Eredeti Singer Centrál Bobbin sülyesztő és egyszerű varrógépek, házi és ipari használatra érkeztek. Varrógép alkatrészek, tűk és finom gépolaj kapható. Mindenféle rendszerű varrógépek javítását elvállaljuk. Singer Co. varrógép r.-t. Debreczen, Piac-u. 79.

— Női-, férfi- és gyermekcipők a legnagyobb választékban, szolid olcsó árban beszerezhetők Weimberger Cipőgyár főüzletében, Piac-u. 65.

— A n. é. hölgyközönség szíves tudomására hozzuk, hogy velour és filcz-kalapok átfarmálásához a legújabb modell-formák már megérkeztek. Női kalapok átfarmálása, tisztítása és vasalása 8 nap alatt Kalapüzem, Piac-utca 9. szám alatt.

Legjobb cipőket készít Grünwald

cipőüzeme, Sas-utca 4. szám.

Tankönyvelt ajánlatos már most előjegyezteni Gárdos könyvesboltjában püspöki palota.

Iskolás fiúknak sportsapkák, ingek és puha gallérok legolcsóbban beszerezhetők Frank Imre kalapüzletében, Piac-u. 43.

Legrosszabb nyakkendőit ujjaláakítják Kolosné nyakkendőtermében, Rákóczi-utca 23.

Megérkeztek
a legújabb bécsi modellek, velour és filzkalapok alakításához.
FRICZI-kalapszalomban
Városházával szemben.

SZINHÁZ.

Cinabar, amerikai cowboy történet, első része „Van de nincse” zsúfolt házak előtt mutatja be az Apollo. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

Tizennegyedik II. (Rejtelmes házasság). A magyar filmgyár győzelmét jelenti ez a minden tekintetben elsőrangú Star film, ma utóttára az Urániában. Előadások 6 és 8 órakor.

Ch. Percel Carola a táncantást szeptember 14-én kezdi meg. Beiratkozni lehet az Urania pénztáránál.

Ócska és új tankönyvek

a legújabb kiadásokban minden iskola részére kaphatók

Aczél Henrik

modern antiquáriumban
Piac-u. 24. Első Takarékpálota

Esetleg hiányos vagy meg nem felelő kiadású tankönyveket bármikor becserelek, vagy visszaveszek, miélt is mindenki bizalommal vásárolhat.

Körzők, rajztömbök, iskolatáskák, mindenféle író- és rajzszerkek

legjutányosabb árban
szerezhetők be.

Kalapformáló műhely

Piac-utca 79.
KOHN HELÉN

kalapszalomban legújabb beest modellek után velour, filz- és bársonykalapok formálását, festését jutányos árban nyolc nap alatt készit.

Kovács- és kazánszerelő, akác-műfát,

román-cementet, fűxifát waggontételben és métermázsanként oo azonnali szállításra ajánlok. oo

Polyánszky Orest

fűzfa- és szénkereskedő, Szoboszlai-utca 1., Miklós-utca végén. oo

Vidéki rendelést is eszközölök.

Női és férfi kalapok ujjalakitása 8 nap alatt
Piac-utca 9. sz.
Városi és állami tisztviselők előnyárban részesülnek.

Szabó János

férfiszabónál kész férfi nadrágok 440 koronától feljebb. öltönyök méret után 2450 koronától feljebb

Püspöki palota
a nagytemplommal szemben.

A Debreceni Vasbutorgyár

Részvénytársaság gyártmányai:

Ágybetétek

fakerettel, vasráccsal K 300—

Matracpárnák

erős papírvászonból fagyapottal kárpitozva, ágyankint 3 párna K 250—450-ig.

Kovácsolt vascsőágyak

fehérre zománcozva és mindennemű vasbutorok gyári árban beszerezhetők helyi árban vidéken, vas- és butorkereskedő cégeknél.

Női és gyermekruha varrást

legkényesebb izlésnek is megfelelően, plissérozást gyorsan és pontosan készit olcsó árban

Naményi Bözsi

varrodája :: Miklós-utca 1.

Kovács József

fuvarozási vállalata elvállal árú és bármilyen fuvarozást stráffal és szekérel. Személyszállítást hirtővel helyben és vidékre.

Iroda: **Csapó-u. 8. sz.**

Mákot, kölest

minden mennyiségben veszünk

Gyémánt Géza és Tsa

fűszernagykereskedők
Piac-utca 58. sz.

Tankönyvek

az előirt legújabb kiadásokban az összes tanintézetek számára kaphatók

HEGEDÜS és SÁNDOR

irodalmi és nyomdai r.-i. könyv- és papirkereskedésében

Meg nem felelő tankönyveket be!! cseréljük vagy visszavesszük !!

Rajztömbök, körzők, vonalzó, tűzetek, valamint mindenféle író- és rajzszerkek a legelőnyösebb napi áron szerezhetők be.

Vidéki rendelések pontosan eszközöltnek !!

Telefon 54. Telefon 54.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15—, minden további szó K 150. Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számíthatnak.

VÉTEL.

Aranyat, ezüstöt, briliánsokat legmagasabb árban vesznek Schiffmann ékszerész, Piac-utca 67.

Elsőrendű tüzfűt nagyvobb mennyiségben veszünk. Árjátanlatot kérjük lapunk kiadóhivatalába beadni.

Ócska ölmot tisztított állapotban bármily mennyiségben (10 kg-tól) veszünk. — Cim a kiadóban.

4 szobás családi házat megvételre keresek. Közvetítőt díjazok. Cim a kiadóhivatalban.

ELADÁS.

Mérték szerinti kész ruhák legolcsóbban beszerezhetők Moskovits, Hatvan-u. 5.

Eladó szabadkézből Szoboszlai-ut 11/a számú lakóház telekkel. Érdeklődők írjanak Dr. Vas Imre ügyvédnek, Budapest, Futó-utca 10.

Friss élesztő kapható a reggelt órákban Rosenthal Sándornál, Csapó-utca 19.

Eladó új és használt butorok a legszebb kivitelű a legolcsóbbig József királyi herceg-utca 20.

Tiszta egész íves makulatura papír (újság) kapható lapunk nyomdájában.

Egy kitűnő zongora és egy íróasztal eladó Csapó-u. 35. balra az udvarban.

25 méter papír és pamut kelme egy tételben jutányosan eladó. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó 2 nagy Meidlinger-kályha teljesen jókarban. Alkalmos gyári, pénzintézeti, vendéglői vagy más nagyvobb helyiség fűtésére. Fűthető fával vagy szénrel. Megtekinthető a kiadóban.

Eladó két utcára nyíló egyszerűbb ház, legjobb helyen, üzletvitásra is alkalmas. Értekezni Péterfia-u. 48., emeleten. Ugyanott eladó elegáns női kosztüm, köpenyeg, elegáns új nagy vas-kályha, függönyök.

Dr. HEGEDÜSNÉ GYERMEK-DIVATHÁZÁBAN

Ujabb érkeztek

Baby-holmik, gummi pelenkák, Baby-reklík, főkötők, álkendők, Yámbók minden színben. Baby-cipők és harisnyák, keresztelőkészletek, kitűnő fehér barchetből Baby-kabátok, pólyakötők, ingecskéik.

Gyermekruhák és kabátok készítését, saját anyagból olcsó árban vállaljuk

Eladók: egy férfi szakett, egy kijátszott hegedű, egy finom kivitelű vonó, egy nikkelezett összerakható kottaállvány, egy arany nyakkendő, egy női drapp grenadin ruha, egy női felöltő és egy színházi női gyöngyház látszó Rákóczi-utca 28. keresztúpnél.

Férfi ruhák jókarban levők eladók Miklós-u. 37. Herczegné.

Elefántesont billiárdgolyó, 2 garnitúra, jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

Boroshordó új és használt kapható Rácz, Péterfia-u. 71. sz.

KERESLET.

Azonnali belépésre izr. okleveles tanítónőt keresek. Perfekt német előnyben részesül. Cim a kiadóban.

Fiatal fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre felvétetik. Cim a kiadóban.

Különbejáratu butorozott szobát keresek. Cim Aczél-könyvkereskedés.

2000 korona jutalmat adok annak, aki engem 2 szoba konyhából álló lakáshoz juttat. Cimemre küldött ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők.

Kifutó fiu lapunk kiadóhivatalában szeptember 1-ére felvétetik.

Magántisztviselő olyan mellék munkát vállalna, melyet szabad idejében a lakásán elvégezhessen. Szíves ajánlatot kér a kiadóba beadni. «Intelligens» jeligére.

Könyvkötő tanulóleányok, 14 éven felüli, felvétetnek. Cim a kiadóban.

VEGYÉS.

Teljes ellátásra beleértve a gyermekek tanulására való felügyeletét. 1—2 alsóbb osztályba járó tanuló részben természetbeli járandóságokért ellátással ellátó család. Cim a kiadóhivatalban.

Iskolás leánykát teljes ellátásra elfogadunk. Szent Anna-22. Mérnök.

Uri papi család teljes ellátásra felvesz 1—2 kisebb iskolai növendéket. Hatvan-utca 1., I. em. 8. sz.

Elcserelem Pacsirta-utca 9. sz. alatt levő utcai lakásomat kisebb, esetleg telepen levő lakással. Bármikor megvételhető.

Uri zsidó család elvállalja intelligens szülői gyermekét elemi-szer ellenében, hol német zongora oktatásban is részesülhet. Cim a kiadóban.

Végzett tanítónő elvállal elemi és polgári iskolai tanulókat német és zongora oktatást is nyújt. Cim a kiadóban.

Egész házat bérelnék udvarral a város belterületén, vagy a közeli külsőségen azonnali vagy későbbi bérköltségére. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Gyermekeket az iskolaiéni kezdetével (ritualis kosztolásra) vállalok teljes ellátásra. Legjobb gondozást biztosítok. Herczegné, Miklós-utca 37.

Elcserelem csinos egy szobás lakásomat két szobással. Bercsényi-utca 20.

Mindennemű fehérnemű varrást és javítást jutányosan elvállalok Patay-utca 13.

Egy kules-csomag találtatott tegnap a Rákóczi-utcán. Tulajdonosa átveheti lapunk kiadóhivatalában.

A szépség
cimű kozmetikai röpiratot hölgyeknek teljesen díjtanul megküldjük. Irjon a „HUNNIA”
gyógyszertár kozmetikai laboratoriumának, Budapest IX. ker. Ráday-u. 12. sz.

Óra- és ékszerjavító műhely
Hunyadi-utca 12. sz.
8 nap alatt mindenféle javítást jótállás mellett elkészítik
KOHN MÓR.
Felelős szerkesztő: Dr. HEGEDÜS LORÁNT.
Kiadó: HEGEDÜS ÉS SÁNDOR irodalmi és nyomdai részv. társ.